

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

22 mai 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

Donos Aliona

juducând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului Manic Lilian, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, în cauza penală privindu-i pe

Manic Lilian Xxxxx, născut la xxxxx, domiciliat în r-l
Xxxxx, s. Xxxxx;

Manic Zinaida Xxxxx, născută la xxxxx, domiciliată
în r-l Xxxxx, s. Xxxxx;

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 31.03.2022 – 27.05.2022

2. instanța de apel: 24.06.2022 – 28.09.2022

3. instanța de recurs: 12.01.2023 – 22.05.2023

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Central din 27 mai 2022, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, s-a încetat cauza penală de învinuire a lui Manic Lilian Xxxxx și Manic Zinaida Xxxxx de comiterea infracțiunii încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, cu liberarea acestora de răspundere penală în conformitate cu prevederile art. 55 Cod penal.

În conformitate cu prevederile art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal, lui Manic Lilian Xxxxx și Manic Zinaida Xxxxx li s-a aplicat în calitate de pedeapsă, amendă în mărime de 150 unități convenționale, echivalentul a 7 500 lei, pentru fiecare.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că inculpații Manic Lilian și Manic Zinaida, la data de 13 februarie 2022, aproximativ la ora 11:00, aflându-se în magazinul SRL „KSK-Grup Company”, situat în mun. Hâncești, str. Chiril Botnari nr. 5, pentru realizarea scopului infracțional avut, asigurându-se de faptul că, acțiunile sale rămân neobservate de către alte persoane, acționând prin intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, pe ascuns au sustras un foarfece cu acumulator de model „Vallager VBP 20”, după care cu bunul sustras au părăsit

locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate daune materiale în proporții considerabile în sumă totală de 3 984 lei.

Astfel, acțiunile inculpaților Manic Lilian și Manic Zinaida au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal: *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, în privința liberării lui Manic Lilian și Manic Zinaida de răspundere penală în baza art. 55 Cod penal și tragerii acestora la răspundere contravențională, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații Manic Lilian și Manic Zinaida să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, și stabilirea în privința acestora a unei pedepse, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale.

În argumentarea apelului depus, acuzatorul de stat a invocat următoarele:

- la aplicarea pedepsei pentru infracțiunea comisă, instanța greșit a conchis de a aplica lui Manic Lilian și Manic Zinaida prevederile articolului 55 Cod penal, pedeapsa stabilită fiind prea blândă în coraport cu infracțiunea pe care aceștia au comis-o;

- instanța de fond a subapreciat gravitatea și urmările infracțiunii incriminate inculpaților Manic Lilian și Manic Zinaida și nu a indicat oarecare circumstanțe deosebite ale cauzei penale sau ale personalității inculpaților, care dădeau temei pentru aplicarea art.55 Cod penal;

- acest fapt demonstrează ineficiența pedepsei aplicate de către instanța de judecată și aportul acesteia de a-și atinge scopul de corectare și reeducare a inculpaților, cât și a altor persoane;

- liberarea inculpaților Manic Lilian și Manic Zinaida de răspundere penală și tragerea lor la răspundere contravențională nu va fi suficientă încât să asigure un efect descurajant, pentru a preîntâmpina comiterea nemijlocit de către inculpați a unei fapte similare;

- liberarea inculpaților de răspundere penală nu va sensibiliza alte persoane să se abțină de la săvârșirea faptelor similare;

- instanța de fond i-a liberat pe Manic Lilian și Manic Zinaida de răspundere penală, fără a-i recunoaște vinovați de comiterea infracțiunii și a le stabili o pedeapsă, prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, ce le-a fost imputată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, a fost admis apelul declarat, fiind casată sentința atacată parțial în partea aplicării art. 55 Cod penal și pronunțată o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilite pentru primă instanță prin care: lui Manic Lilian și Manic Zinaida recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, de stabilit pedeapsa penală sub formă de amendă în mărime de câte 500 u.c. ceea ce constituie 25000 lei, în beneficiul statului.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, instanța de fond la adoptarea sentinței contestate eronat a ajuns la concluzia că, procesul penal în privința lui Manic Lilian și Manic Zinaida, învinuiți de săvârșirea infracțiunii

prevăzute de art. 186 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, urmează a fi încetat în legătură cu liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională în temeiul art. 55 Cod penal.

Instanța de apel analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, a constatat că inculpații Manic Lilian și Manic Zinaida au comis infracțiunea imputată lor și că acțiunile inculpaților se încadrează în baza art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, după semnele calificative: „*furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile*”

În viziunea instanței de apel, argumentele procurorului cu privire la netemeinicia aplicării prevederilor art. 55 Cod penal, în privința inculpaților Manic Lilian și Manic Zinaida invocate în apelul depus sunt fondate, deoarece instanța de fond a dat o apreciere eronată situației de fapt și de drept constatate în cadrul cercetării judecătorești, ceea ce se referă la individualizarea pedepsei din care considerentele apelului procurorului se consideră ca întemeiate și urmează a fi admis.

Instanța de apel a reiterat că, prima instanță eronat și pripit a ajuns la concluzia că, procesul penal în cauza privind învinuirea lui Manic Lilian și Manic Zinaida de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, urmează a fi încetat în legătură cu liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, în temeiul art. 55 Cod penal.

Instanța de apel a concluzionat că, nu este rațională și echitabilă aplicarea de către prima instanță a reglementărilor art. 55 Cod penal, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Manic Lilian și Manic Zinaida de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, în temeiul art. 55 Cod penal, astfel liberându-i pe inculpați de răspunderea penală cu tragerea la răspundere contravențională.

Instanța de apel a menționat că, în speță formal sunt întrunite condițiile privind liberarea de răspundere penală cu atragerea la răspundere contravențională a inculpaților, dar ținând cont de circumstanțele comiterii de către inculpați a furtului, care acționând prin intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, pe ascuns au sustras un foarfece cu acumulator de model „Vallager VBP 20”, după care cu bunul sustras au părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate daune materiale în proporții considerabile în sumă totală de 3 984 lei, astfel în cadrul ședinței instanței de apel s-a constatat că, corectarea inculpaților nu este posibilă fără ca aceștia să fie supuși răspunderii penale.

În acest context, instanța de apel a considerat că, aplicarea unei pedepse contravenționale este prea blândă și neproporțională faptei comise, reieșind din personalitatea inculpaților, gravitatea infracțiunii și circumstanțele comiterii infracțiunii, și în consecință, nu va asigura atingerea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectarea condamnaților, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Instanța de apel la aprecierea categoriei și măsurii de pedeapsă, în conformitate cu prevederile art. 7, 61, 75, 76 și 77 Cod penal, a ținut cont de gradul prejudiciabil și pericolul social al infracțiunii, de persoana inculpaților Manic Lilian și Manic Zinaida de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra vinovatului.

La individualizarea pedepsei, în temeiul art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a ținut cont că, inculpații Manic Lilian și Manic Zinaida au comis o infracțiune din categoria celor mai puțin grave, de pericolul social al infracțiunii săvârșite, de aspectele săvârșirii infracțiunii, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, personalitatea celor vinovați, anterior nejudecați, la locul de trai se caracterizează pozitiv, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află.

La stabilirea pedepsei s-a constatat că sunt prezente circumstanțe atenuante în temeiul art. 76 Cod penal: săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave și recunoașterea vinei. Iar circumstanțe agravante în temeiul art. 77 Cod penal, lipsesc.

Astfel, instanța de apel a conchis că, reieșind din circumstanțele cauzei, personalitatea inculpaților, care au comis pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, au recunoscut vina integral și cauza penală s-a judecat în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, se caracterizează pozitiv la locul de trai, instanța de apel a considerat că scopul pedepsei penale de corectare și reeducare a inculpaților, precum și prevenirea săvârșirii noii infracțiuni, poate fi realizat doar cu aplicarea unei pedepse penale sub formă de amendă, în limitele minime prevăzute de lege, în mărime de 500 u.c., care va fi una echitabilă corectă ce corespunde gravității faptei săvârșite de către inculpați.

Instanța de apel a concluzionat că, aplicarea pedepsei penale sub formă de amendă în mărime de 500 u.c., inculpaților Manic Lilian și Manic Zinaida, va corespunde scopului și principiilor generale de aplicare a pedepsei penale, ar duce la conștientizarea de către inculpați a celor comise, va revizui atitudinea față de valorile sociale cu atragerea unor concluzii corecte.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar, declarat de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului Manic Lilian, prin care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului ordinar invocă:

- în ședința de judecată, inculpații Manie Lilian și Manic Zinaida au depus o cerere privind recunoașterea integrală a vinei de comiterea infracțiunii prevăzute în art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, prin care au solicitat instanței examinarea cauzei în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală și anume - judecarea cauzei pe baza probelor indicate în rechizitoriu;

- în cadrul procesului de judecată partea vătămată nu a depus careva acțiune civilă, paguba fiind restituită prin sentința adoptată, și privitor la aplicarea pedepsei a lăsat la discreția instanței de judecată;

- instanța de fond corect și absolut legal, analizând probatoriul prezentat de către procuror, faptul că inculpații au recunoscut vina integral, anterior nu sunt

atrași la răspundere penală, au săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă și s-au căit sincer, se caracterizează pozitiv, au loc permanent de trai, sunt la o vârstă înaintată, au restituit integral prejudiciul, a considerat că corectarea și reeducarea inculpaților este posibilă fără a fi supuși răspunderii penale și este rațional de a-i stabili o pedeapsă cu aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, liberându-i pe Manic Lilian și Manic Zinaida de răspundere penală, cu atragerea la răspundere administrativă, aplicându-le o sancțiune administrativă în formă de amendă;

- nu sunt de acod cu poziția instanței de apel precum că, nu este rațională și echitabilă aplicarea de către prima instanță a reglementărilor art. 55 Cod penal;

- la stabilirea pedepsei se constată că, sunt prezente circumstanțe atenuante în temeiul art. 76 Cod penal: săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave și recunoașterea vinei. Iar circumstanțe agravante în temeiul art. 77 Cod penal, lipsesc;

- instanța de apel nu a argumentat suficient neaplicarea prevederilor articolului 55 Cod penal în privința inculpaților, ori inculpații întrunesc toate condițiile legale de a fi eliberați de răspundere penală, au recunoscut că au greșit, sunt la prima abatere de la lege, și au dreptul fundamental de a demonstra societății că corejarea lor poate fi obținută fără a fi supuși răspunderii penale.

În drept, recursul declarat este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 11) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de a-l admite, cu casarea parțială sau totală a hotărârii atacate, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului își întemeiază recursul, în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 11) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale; persoana condamnată a fost judecată anterior în mod definitiv pentru aceeași faptă sau există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, sau aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie, a intervenit decesul inculpatului ori a intervenit împăcarea părților în cazul prevăzut de lege.*

Din sumarul recursului declarat de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului Manic L., rezultă că autorul acestuia este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel prin care s-a casat sentința parțial

în partea aplicării art. 55 Cod penal, astfel considerând-o neîntemeiată, sub aspectul vizat.

Conform art. 426 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza prin extindere cu privire la persoanele în privința cărora nu s-a declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără a crea acestora o situație mai gravă, dacă s-a decis admisibilitatea recursului.

Așadar, în prezenta cauză penală supusă judecării, se reține că a fost condamnată și Manic Zinaida, care nu a contestat hotărârile judecătorești adoptate la caz, dar ținând cont de faptul că, temeiurile de casare prevăzute la pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală se răsfrâng și asupra acesteia, Colegiul penal conchide că, prin extindere decizia recurată urmează a fi casată și în privința acesteia.

În acest context, reieșind din materialele cauzei penale supuse judecării, instanța de recurs reține, că prima instanță a încetat cauza penală de învinuire a lui Manic Lilian și Manic Zinaida de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, cu liberarea acestora de răspundere penală, în conformitate cu prevederile art. 55 Cod penal. În conformitate cu prevederile art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal, lui Manic Lilian și Manic Zinaida li s-a aplicat în calitate de pedeapsă amendă în mărime de 150 unități convenționale, echivalentul a 7 500 lei, pentru fiecare.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de către prima instanță, procurorul a atacat sentința cu apel.

La judecarea cauzei în ordine de apel, a fost admis apelul declarat, fiind casată sentința parțial în partea aplicării art. 55 Cod penal și pronunțată o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilite pentru primă instanță prin care: lui Manic Lilian și Manic Zinaida recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, li s-a stabilit pedeapsa penală sub formă de amendă în mărime a câte 500 u.c. ceea ce constituie 25000 lei, în beneficiul statului.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, *decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

Lecturând textul deciziei recurate, instanța de apel a indicat că, aplicarea unei pedepse contravenționale este prea blândă și neproportională faptei comise, reieșind din personalitatea inculpaților, gravitatea infracțiunii și circumstanțele comiterii infracțiunii, în consecință, nu va asigura atingerea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectarea condamnaților, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Analizând decizia atacată, în raport cu circumstanțele cauzei constatate în prezenta speță, Colegiul penal lărgit reține că, inculpații au fost recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, care conform art. 16 alin. (3) Cod penal, se clasifică ca infracțiune mai puțin gravă.

În acest sens, instanța de recurs consideră, că instanța de apel adoptând o soluție de condamnare a inculpaților, la amendă în mărime de câte 500 unități convenționale, ceea ce constituie 25000 lei, fiecare, a lăsat fără apreciere faptul, că

inculpații au recunoscut vina integral, anterior nu au fost atrași la răspundere penală, săvârșind pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă și s-au căit sincer, se caracterizează pozitiv, au restituit integral prejudiciul, au loc permanent de trai.

În același context, Colegiul penal lărgit indică la acel fapt că, instanța de apel nu a argumentat neaplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, în privința inculpaților, astfel inculpații Manic Lilian și Manic Zinaida întrunesc condițiile de liberare de răspundere penală în conformitate cu prevederile art. 55 Cod penal, ținând cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege, inclusiv întreaga conduită a lui Manic Lilian și Manic Zinaida, înainte de săvârșirea faptelor, după săvârșirea acestora, în timpul judecării, precum și aspectele ce privesc personalitatea acestora. În acest mod, în viziunea instanței de recurs, prima instanță corect a apreciat că corectarea și reeducarea inculpaților este posibilă fără a fi supuși răspunderii penale.

La fel, dispoziția art. 55 alin. (1) Cod penal, prevede că, *persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunii prevăzute la art. 181¹, 256, art.264 alin.(2), art.264¹, 303, 314, art.326 alin.(1¹), art.328 alin.(1), art.332 alin.(1), art.333 alin.(1), art.334 alin.(1) și (2), art.335 alin.(1) și art.335¹ alin.(1), poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.* Astfel, reieșind din această normă penală, liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională poate fi aplicată doar în cazul când instanța de judecată constată că, în cauză sunt întrunite condițiile prescrise de această normă și anume:

- 1) infracțiunea săvârșită să fie de categoria celor ușoare ori mai puțin grave;
- 2) să fie săvârșită pentru prima oară;
- 3) să-și recunoască integral vina;
- 4) să fie reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune;
- 5) să se constate că corectarea persoanei vinovate este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

Colegiul penal lărgit consideră că, instanța de apel neîntemeiat a conchis de a-i condamna pe inculpați la pedeapsa penală sub formă de amendă în mărime de câte 500 unități convenționale, ceea ce constituie 25000 lei, fiecare, deoarece în speță sunt întrunite condițiile privind liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională a lui Manic Lilian și Manic Zinaida, la fel corectarea persoanelor vinovate este posibilă fără a fi supuse răspunderii penale.

În concluzie, Colegiul penal lărgit remarcă că, liberarea de răspundere penală a lui Manic Lilian și Manic Zinaida, cu tragerea acestora la răspundere contravențională, conform art. 55 Cod penal, de către prima instanță, este echitabilă, întru-cât este capabilă de a contribui la restabilirea echității sociale, corectarea acestora și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către ei, precum și de alte persoane.

Prin urmare, Colegiul constată, că instanța de apel greșit a admis apelul procurorului, iar prin pronunțarea unei noi hotărâri prin care i-a condamnat pe inculpați la pedeapsa penală sub formă de amendă în mărime de câte 500 unități

convenționale, ceea ce constituie 25000 lei, fiecare, a admis erori de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală.

În astfel de condiții, Colegiul conchide că, temeiurile la care se referă recurentul, sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, fapt ce determină de a admite recursul, casând decizia instanței de apel, cu menținerea sentinței primei instanțe, în cauza penală privindu-l pe Manic Lilian și prin extindere, în privința inculpatei Manic Zinaida.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului Manic Lilian, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui **Manic Lilian Xxxxx** și prin extindere, în privința inculpatei **Manic Zinaida Xxxxx**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 27 mai 2022.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 22 iunie 2023.

Președinte

Guzun Ion

Judecător

Talpă Boris

Judecător

Eremciuc Ghenadie

Judecător

Daguța Sergiu

Judecător

Donos Aliona